

Salgótarján, 2000. december

11. szám

statisztika 2000

Már előzetesen is hírt adtunk róla, hogy megváltozik a könyvtárak statisztikai jelentőlapja. A különböző könyvtár típusok számára - az iskolai könyvtárak kivételével - egységes adatlap készült, melynek célja a formai egyszerűsítés mellett az egységes feldolgozás, és hosszú távon egy könyvtári statisztikai adatbázis kialakítása. Ez az adatbázis a tervek szerint Interneten keresztül elérhető lesz és nyilvános, tehát bárki számára hozzáférhető.

A 2000. évi statisztikai adatokról szóló adatlapokat eljuttattuk minden könyvtár fenntartó önkormányzatához. Az adatlapok egy példányát 2001. január 20-ig kell a megyei könyvtár címére visszaküldeni.

Az adatlaphoz informatív, a fogalmakat is tisztázó kitöltési útmutató tartozik, melynek tanulmányozását a kitöltés előtt mindenkinek figyelmébe ajánljuk.

Az útmutatóhoz kiegészítésként, az egységes értelmezés érdekében a Könyvtári Intézet az alábbiak szerint módosította a Könyvtári dokumentum fogalmának meghatározását:

„Könyvtári dokumentum: a könyvtár által állományba vett, alap- és kiegészítő feladatai ellátásához, szükséges tudományos, oktatási, művészeti, közművelődési vagy történelmi értékű könyv, időszak kiadvány, egyéb kiadvány, illetőleg minden szöveg-, kép-, adat és hangrögzítés, beleértve a könyv-

tár által állományba vett elektronikus dokumentumot is kivéve az Ltv. hatálya alá tartozó, irattári jellegű levéltári anyagnak minősülő dokumentumot.”

A jelentett adatok a könyvtárak a tárgyév december 31-re vonatkozó állapotát tükrözik.

A statisztikai adatszolgáltatás kötelező, ezért kérünk minden könyvtárost, hogy határidőre juttassa vissza címünkre az adatlapot.

Amennyiben kérdés, probléma merül fel a kitöltés során, segítségért könyvtárunk módszertani osztályához fordulhatok:

Nagy Mónika (32)416-777/118
Szűcsné Ibolya 06-(20)-321-1909

„Lélekpeditések” 25. éves jubileumi olvasótábori találkozó

A Balassi Bálint Megyei Könyvtár az országos olvasótábori mozgalomhoz csatlakozva – szervezőpartnerével együtt – Nógrád megyében első ízben 25 évvel ezelőtt

szervezett olvasótáborot általános iskolás korosztályú gyermekek számára.

Könyvtárunk azóta folyamatosan feladatának tekinti a táborok évenkénti megrendezését: 58 táborot szerveztünk körülbelül 2500 résztvevővel.

Az országos olvasótábori helyzetképen belül különösen figyelemre méltó, hogy könyvtárunk munkatársai között mindig voltak rátermett és megfelelő emberek, akik hittek ennek a tevékenységnek az eredményességében és az egyre nehezező körülmények ellenére megtalálták a módját annak, hogy a tervezett programok megvalósuljanak. Úgy gondoljuk, hogy könyvtárunk ez irányú tevékenysége értéket és minőséget jelent megyénk művelődéstörténetében

ugyanígy, mint az országos olvasótábori palettán. Az olvasótábori jubileumi kapcsán ezért is tettünk kísérletet egy háromnapos programsorozat megszervezésére, amelyre elsősorban anyagi okok miatt a tavasz folyamán még nem kerülhetett sor. A tervezett konferencia sajnos elmaradt, de Dr. Rockenbauer Zoltánnak, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma miniszterének, Becsó Zsoltnak, Nógrád Megye Közgyűlése elnökének, Farkas Szabolcsnak, a Nógrád Ifjúságáért Alapítvány Kuratóriuma elnökének és nem utolsósorban Pusztai Bélának, Salgótarján Megyei Jogú Város polgármesterének köszönhetően **2000. november 3-4-én, Salgóbanán a Medves Hotelban** végül is megrendezésre került a 25 év alatt táborozottaknak és jelenlegi szervező partnereinknek a közös találkozására. Ezen emlékezetes esemény megvalósítása a Fábiani Zoltán-értelemben vett „lélekpedités” jegyében történt.

Itt hangzott el *Oroszné Katona Annának, a megyei könyvtár igazgatójának köszöntő beszéde*, amelyet most a Hírforrás hasábjain is olvashatnak.

„Tisztelt Vendégeink!

Immár 25 éve, hogy a megyénkben élő és néhány éve határon túli fiatalok, gyerekek számára attól is kerek a világ, hogy nyaranként táborba, olvasótáborba szállnak és alkotó részeseivé válnak könyvtárunk, a Balassi Bálint Megyei Könyvtár olvasótáborainak.

Most a magyar államiság 1000 éves évfordulóján visszatekintve a 25 év talán csak 25 pillanatnak tűnik, de olyan pillanatnak, amelyek a táborokban résztvevő közel három ezer fiatal számára nem múltak el nyomtalanul, életformájuk meghatározó tényezőjévé, magatartásformájává, életminőségük értékeivé váltak és válnak.

A 25 év táborozói, táboroztatói közül most csak mintegy százharminc gyűltünk össze, hogy ünnepeljünk, hogy emlékezzünk, hogy felelevenítsük mindazokat a valamennyiünk számára értékes órákat, napokat, heteket, amelyeket együtt, azonos gondolati hullámhosszon, az irodalom, a művészetek együttes felfedezésével éltünk át, éltünk meg.

De nem csak erről volt szó a 25 év olvasótáboraiiban, hanem arról is, hogy az olvasótáboros módszerek fejlődésével táboraink a demokratikus gondolkodás kiművelésének műhelyeivé váltak. Az utóbbi évek táborai magyarságunk, a megyénkben élő szlovák nemzetiség szellemi gyökereit feltárásának, megőrzésének, az új, a haladó gondolatok áramlása közegének is tekinthetők.

A mai ünnepöl, emlékező és bízom benne a következő évek olvasótáborait meghatározó eseményre gyűltünk össze szűkebb pátriánkából, Nógrádból, az ország különböző tájairól és a határon túlról mindazok, akik tetűnk, teszűnk, tehetűnk a múlt, a jelen és a jövő táboraiért. Hívásunkra, megszólításunkra sokan emelték fel a telefoni, fogtak tollat azok közül is, akik most nincsenek itt csak lélekben, és természetesen Önök, Ti, akik eljöttek és akiket itt most meleg szeretettel köszönthetek. Köszöntésem mindazoknak szól, akik a 25 év alatt tábori társaink, együttműködő partnereink voltak.

Engedjék meg, hogy külön, névszerinti köszönetemet tolmácsoljam íyabbkori, rendszerváltás utáni határon túli együttműködő partnereink segítségével és jelenléteért: így a komáromi városi könyvtár igazgatójának, Zsóki Gizellának, a losonci Nógrád Könyvtár igazgatójának dr. Pavol Urbančok úrnak, a füleki városi könyvtár vezetőjének, Varga Zsuzsának, Szvorák Zsuzsának, a Füleki Gimnázium tanárának, a kárpátaljai Beregszászi Könyvtárból Tari Bertalanné Magyar Erikának és Lőrincz Lajosnak, valamint a sepsiszentgyörgyi, Kovászna Megyei Könyvtár igazgatójának, Kiss Jenőnek. Természetesen köszönet illeti a fenti könyvtárak, középiskolák mindazon munkatársait közreműködésükért és segítségükért, akik a mai napig rendkívül sokat tesznek olvasótáboraink sikeréért.

Végezetül és nem utolsó sorban külön tiszteletet és köszöntést érdemelnek mindazok, akik anyagi támogatásukkal lehetővé tették mai találkozásunk létrejöttét.

Elsőként kell köszönetemet kifejezni dr. Rockenbauer Zoltán miniszter úrnak, a Magyar Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma vezetőjének, aki személyes jelenlétével ugyan nem tudja találkozónk fényét emelni, de elküldte a minisztérium képviselőjében Bariczné Rózsa Mária címzetes minisztériumi főtanácsost, hogy együtt ünnepeljen velünk.

Köszöntöm Nógrád Megye Kögyülése alelnökét, Tözsér Zsolt urat, valamint dr. Angyal Dávid urat, Salgótarján Megyei Jogú Város alpolgármesterét. Mindkét közgyűlés anyagi támogatásával segíti táborainkat, s a mai nap megtartásához is támogatást nyújtottak.

Tisztelettel kérem Tözsér Zsolt alelnök urat, majd dr. Angyal Dávid alpolgármester urat, hogy megtisztelő jelenlétükön túl szavaikkal is erősítsenek meg bennünket abban a tantöríthatatlan hitünkben, hogy amit eddig tettünk a fiatalok szellemi és emberi fejlődéséért, az nem volt hiábavaló, s hogy sok-sok év múlva utóaink is hasonlóan gazdag, embert, jellemet, gondolkodást, összetartozást meghatározó közös tábortevékenységet vehessenek majd számba, ünnepelhessék az autonóm, identitással az emberi lét valamennyi területéről gazdag ismeretanyaggal rendelkező, a maga-maga választott életében kiteljesedésre képes, hasznos fiatalokat."

A találkozóra való felhívás szövegét a médiákban közzétettük.

A találkozónk híre kb. 170 fő jelzett vissza, köztük azok is, akik egyéb elfoglaltságuk miatt nem tudtak eljönni. Örömmel töltött el bennünket a volt táborozóktól kapott dicséret, amelyet azért kaptunk, hogy vettük a bátorságot felkutatásukra, érdeklődtünk sorsuk alakulása iránt és vállalkoztunk a jubileumi találkozó megszervezésére. Az anyagi és a helyszíni adottságokat figyelembe véve 110 főt tudtunk meghívni a salgóbányai összejövetelre.

Meghívottak köre:

- Az olvasótáborok elméletét és gyakorlatát kialakító, azokkal azóta is szellemi összefüggésben élő, országosan ismert szakemberek
- a BBMK által 25 év alatt szervezett olvasótáborok résztvevői közül azok, akik felhívásunkra és személyes megkeresésünkre jelentkeztek (természetesen határon túliak is)
- külföldi szervezőpartnereink képviselői Szlovákiából, Romániából, Ukrajnából
- támogató partnereink képviselői

A programok alkalmasak voltak szakmai számvetés készítésére, ugyanakkor a jövő megalapozását is elősegítették, hiszen sok használható ötletet kaptunk a régi táborozóktól éppúgy, mint szerven partnereinktől.

A résztvevők köszöntése után a nap első jelentős eseménye a 25 év olvasótábori dokumentumai című kamarakiállítás megnyitása volt. A kiállítást Bódi Györgyné dr., könyvtárunk helyismereti részlegének vezetője nyitotta meg. Közreműködtek: Jakab Gabriella, Oláh Zsolt, Deák István mentorok verssel, dallal, zongorán kísért: Kiss Péter.

Bariczné Rózsa Mária, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma címzetes főtanácsosának pohárköszöntője és a közös ebéd elköltése után gondolatébresztő emlékek, élmények felidézésével folytatódott a program. Mit jelentett, jelent és jelenthet az

olvasótábor? E témával kapcsolatosan halhattunk három előadást, melyre dr. Bánlaky Pál szociológust, a Wesley János Lelkészépző Főiskola tanszékvezető tanárát, Maróti Istvánt, a Petőfi Irodalmi Múzeum főosztályvezetőjét és Kocsis Istvánt, a hatvani Ady Endre Városi Könyvtár és Közösségi Ház igazgatóját kértük fel. Az előadók egyéni módon, sajátos szempontok alapján közelítették meg a témát. Mondanivalójuk lényege a következő: Az olvasótáborok igazi értékei a múltban és napjainkban is ugyanazok, mert olyan sajátos táboritípust képviselnek, amelyek a demokratikus értékek közvetítésében a '70-es évektől kezdve a legtöbbet nyújtották a résztvevőknek. Kiemelték könyvtárunk „végvári” szerepét, érték közvetítő munkáját, a határon túli kulturalközvetítő intézményekkel való példás kapcsolatait, amelyet nem csak az olvasótáboroztatás terén tölt be.

Szabó Ernőné, könyvtárunk nyugalmazott igazgatója és Oroszné Katona Anna könyvtárunk jelenlegi igazgatója a Balassi Bálint Megyei Könyvtár által szervezett táborokról-készített szövegét. A táborok értékelése mellett kiemelten szóltak a táborozások különleges hangulatáról, pedagógiai erejéről, a másság kezelésének fontosságáról, tehetség gondozásról, az olvasás megszergetésének jelentőségéről. Az előadások után játékos formában, olvasótábori módszerrel oldottuk meg a délutáni közös együttlétet. Az igen nagy létszám és az idő rövidsége miatt így volt alkalmunk minden résztvevőt megszólaltatni annak érdekében, hogy minél többet tudjunk meg a táborozások élményeiről és hatásáról, jelenlegi életükről. Az egykori táborozók, vezetőik mellett elmondhatták véleményüket határon túli szervezőpartnereink is. Érzelmekkel telt volt az újratalálkozás (együttal ismerkedés is), amely vidáman, jó hangulatban telt el.

Az ünnepi műsort Jakab Gabriella bölcsészhallgató – mentor szerkesztette. A műsorban fellépett a Varga László és családja, Huszár Judit, Telek Ervin, Telek

András, Erdős Veronika, Oláh Zsolt, Kiss Péter, Képes Gyula. A felsorolt személyek jelenlegi táborozóink, mentoraink, a táborok volt és jelenlegi vezetői. Novel-lákat, verseket, dalokat, hangszeres zenét hallhattunk, népi táncot láthattunk, melyek hangulatukban, mondanivalójukban hordozták az olvasótáborozás lényegét. A műsor és a vacsora után a Family Együttes (Varga László és családja) gondoskodott vendégeink szórakozásáról. November 4-én délelőtt a Nógrád megyei és a határon túli fiatalok jövő évi vajdasági olvasótáborának előkészítése céljából megbeszélést és foglalkozást tartottunk. Az előző naphoz kapcsolódva az '70-es évek világát

(értékek szerepe, válsága stb.) hasonlítottuk össze napjaink hasonló kérdéseivel, problémáival. Ehhez hívtuk segítségül Tyekviczka Árpád. Könyörtelenül? című írását, amely a Palóc föld c. folyóirat 1998/1-es számában jelent meg és a balassagyarmati tiszéjts dokumentumait dolgozza fel. A programot Telek Ervin addiktológus, középiskolai tanár irányította, Dr. Bánlaky Pál, Kevy Bea szociológusok és jómagam közreműködésével. Akik részt vettek a találkozón, mindannyian lelkiileg gazdagabban lettek egy csodálatos élménnyel. Ez volt a célunk és nem több.

Gyetvainé Szorcsik Angéla

„DANONE AKTÍV ŐSZI SZÜNET A GYERMEKKÖNYVTÁRBAN” 2000. november 2-4.

A salgótarjáni Balassi Bálint Megyei Könyvtár Gyermekkönyvtára pályázati úton az Országos Gyermekvédő Liga, a Danone Kft., The Good Brand Works támogatását nyerte el - 115.000 Ft értékben. Ebből az őszi szünetben a hátrányos helyzetű gyermekeknek tartalmas szabadidős programot valósítottunk meg, melynek központi témája az egészséges életmód és a család volt. Többéves tapasztalatainkból tudjuk, hogy milyen sok a nehézsorsú gyermekek száma a városban és környékén, ezért intézményünkben kiemelt figyelemmel próbáljuk meg segíteni őket lehetőségeinktől függően.

Programunk minnárnap napján nagy örömmel játszottak a gyermekek az OGYL képviselőjével, aki - az „Egy óra a gyermekekért” c. program keretében - több órán keresztül ébren tartotta a gyermekek érdeklődését. A résztvevő szülők is aktívan bekapcsolódtak a játékokba, együtt játszottak kicsik és nagyok. Néhányan segítettek esemetéjüknek a kézműves foglalkozásokon. Az origami, a textiljáték, és a sókerámia készítése megmozgatta a nebulók fantáziáját, és többeknek ez a programunk tetszett leginkább. Az elkészült munkákat természetesen hazavihették alkotóik.

A kiscsoportos foglalkozásokon - drámajátékok Jakubovics Judittal, önismereti játékok Argyellán Szusannával - az egymásra figyelést, az együttműködést, szerepjátékot gyakorolhatták a gyerekek.

Csapatmunkára volt szükség a 3-án megrendezett, az egészséges életmódot, táplálkozást ismertető előadásához kapcsolódó játékos vetélkedőn is. Hat csapatban közel hatvan diák mérte össze az addig megszerzett ismeretét. Meglepetéssel is készültünk erre az alkalomra - egy kóstolót állítottunk össze, ahol tapasztalhatták a gyerekek, hogy az is finom lehet, ami egészséges - előadónk, Dr. Dán Gellérné ifjúsági védőnő receptje alapján. Mindent a vetélkedő után ízelhettek meg, ahol az elhangzott előadásához, valamint az egészséges életmódhoz és táplálkozáshoz kapcsolódó feladatokat oldottak meg.

A mese varázsa most is bizonyított. Egyik nap a KiViSzI Színházzal Csoport „bohócán” - Süni és Borzi - nevetették, mozgatták, ajándékozták meg a résztvevőket, és elkalauzolták közönségüket a csodák birodalmába, a Mesevárba. Másnap Veres Annamária feledtette el velünk csodás meséivel az idő múlását, amit áhítattal hallgattak kicsik és nagyok egyaránt. Nyílt napunkon, 3-án a Danone Kft.

képviselői tették nálunk tiszteletüket, és egy jó hangulatú, vidám, játékos vetélkedővel gazdagított délelőttöt töltöttek el a könyvtárban - együtt játszva a gyermekekkel, felnőttekkel.

Többen már a helyszínen elkezdtek a meghirdetett országos Danone pályázatra rajzokat készíteni, ehhez kaptak tőlünk eszközöket is.

Délelőttönként általában egyszerre három helyszínen zajlottak programjaink, és a gyermekek érdeklődését is tükrözi, hogy sikerült olyan elfoglaltságokat terveznünk, ahol mindenki megtalálta a számára legmegfelelőbbet. Az első két napon ebédet is tudunk biztosítani a nehézsorsú gyermekeknek.

A programokon való részvételt az adott nap végén meglepetéssel díjaztuk - azaz Danone termékeket kaptak a gyerekek. Ezen kívül minden játéknál, vetélkedőnél bőségesen megjutalmaztuk a résztvevőket egészséges finomságokkal (joghurttal, túrórudival, carbonaszettel, almával stb.) Így senki sem tért haza üres kézzel, gyomorral, fejjel, szívvel...

Nagyon fontosnak tartottuk, hogy mindenkinek legyen valamiben sikerélménye, és egy kis aprósággal, finomsággal megjutalmazhassuk teljesítményéért, részvételéért. A gyermekek véleményét ismerve sikerült olyan programot összeállítanunk, ahol mindenki talált a maga számára megfelelőt. Ez alkalommal is köszönjük az Országos Gyermekvédő Liga, a Danone Kft., The Good Brand Works által felkínált lehetőséget és a támogatást, mellyel a három nap alatt 180 hátrányos helyzetű gyermeknek nyílt lehetőségünk az őszi szünetben tartalmas perceket, boldog órákat szerezni Salgótarjában.

Vanya Edina
gyermekkönyvtár-vezető

A BRITISH COUNCIL SZAKMAI NYÍLT NAPJA a megyei könyvtárban

A XXI. század nagy közvetítő nyelvi kultúrájában kiemelkedő szerep jut az *angol nyelvnek*, mint az élenjáró technikatudományos ismeretek közvetítőjének. Az idegen nyelvek iránti érdeklődés, e nyelvek tanítása és tanulása kultúra, műveltség kérdése is.

Napjainkban az *általános műveltség* újból felértékelődésének, az önévelés, önművelés időszerszégének, az életünk végéig tartó tanulásnak vagyunk tanúi, részesei. A műveltség elemei közül különösen nagy figyelmet érdemel az *informatikai és nyelvi kultúra* birtoklása, fejlesztése.

A magyarországi *angol nyelv-tanítás* színvonalának emelését régóta segíti a Budapesten működő *British Council Hungary*.

A British Council minden megyei könyvtárban Tájékoztató Sarkokat alakított ki, amelyek a vidéken élőknek is hozzáférhetővé teszik az Egyesült Királysággal kapcsolatos tájékoztató kiadványokat, gazdag kínálati háttérrel teremtve az egyéni és közösségi nyelvi kulturális szint eléréséhez, egy másik kultúra megismeréséhez. (A British Council Interneten való megjelenése – virtuális Tájékoztató Sarkokat fog jelenteni a jövőben.) A fenti intézmény szívesen vállalkozik továbbképzések szervezésére is.

2000. október 27-én Salgótarjánban rendeztek SZAKMAI NYÍLT NAPOT angol nyelvet oktató pedagógusoknak és az angol nyelvoktatás iránt érdeklődőknek.

A résztvevőket Orosz né Katona Anna, a Balassi Bálint Megyei Könyvtár igazgatója köszöntötte. Szabó Sándor, a British Council könyvtárának vezetője hangsúlyozta, hogy Magyarországon az idegen nyelvek tanítása és tanulása helyzetünkben fakadóan létező, s a Brit Tájékoztató Sarkoknak nagy a szerepük és jelentőségük az Európai Unióhoz való csatlakozási folyamatban. Szólt arról, hogy intézményük hat fontos tevékenységi területre összpontosít munkájában, ahol prioritást kapott az *oktatás-képzés és az angol nyelv-tanítás*.

A nyílt nap a Nógrád Megyei Pedagógiai Intézet szakmai támogatásával valósult meg. A British Council komplex működését *Mály Vera* PR munkatárs mutatta be, sok új információt nyújtva, őszinte érdeklődést és figyelmet kelte a hallgatóságban.

A British Council *könyvtárának gazdag információs bázisáról* (könyvek, videokazetták, referenzforrások, irodalmi művek, az angol nyelv tanításához és tanulásához szükséges anyagok, brit napilapok, magazinok, szakfolyóiratok, elektronikus információ-hordozók) és a megyei könyvtárakban működő *Tájékoztató Sarkok* eddigi *tapasztalatairól Kovácsné Eörszögh Rita* könyvtárvezető helyettes tartott igényes előadást. Elmondta, hogy itt lehet tájékozódni többek között a posztgraduális ösztöndíjakról, tanulási lehetőségekről, anyanyelvi képzésekről, nemzetközi Cambridge-i angol nyelvvizsgákról is.

Az előadásokat angol nyelvű „workshop”-ok követték: a különböző tanítási stílusokról *Hazel Slavn*, INSET Consultant; a British Council részvételéről a magyarországi tanár-továbbképzésben *Ilkó Csilla*, INSET Project Manager; Nagy-Britannia magyar szemmel – magyar tanárok új könyve magyar tanulóknak számára *Mark Andrews*, British Cultural Studies Advisor távollétében *Tóth Ilkó* gyakorló középiskolai nyelvtanár beszélt, illetve tartott érdekesítő foglalkozást.

A „teamwork” munka a csapatban történő gondolkodásra, a közös együttműködésre alapozódott, mintát, ötletet adott a tanároknak órai munkájukhoz.

Az idegennyelvi tanítás kulcskérdését képezik a helyi innovációk, erről beszélt angol nyelven *Kéri Márta* a Nógrád Megyei Pedagógiai Intézet szaktanácsadója.

A szakmai nap ráirányította a figyelmet arra a tényre, hogy a nyelv birtoklása a *közéletben, a kultúrában és a munkában* való magabiztos részvétel eszköze. Tanulása folyamatos és interaktív kell, hogy legyen, gyakorlásához fontos életszerű helyzetek megteremtése, a *hatásos és hatékony kommunikáció* fejlesztése.

A legkülönbözőbb feladatok az *örömszerzést, az informálódást és a gondolkodás* fejlesztését szolgálják. Az informatika és a könyvtárhasználat eszközök az *információszerzéshez*, egy adott téma prezentálásának eszközei, ugyanakkor *életessé*g növelő tényezők is.

A *nyelvelsajátítás* közösen végzett társas tevékenysége során, az interakcióhoz szükséges *készségek és ismeretek* kaptak nagyobb hangsúlyt, amelyek az iskolai oktatás során kiemelten fejleszthetők.

A nyílt nap programja látványos, esztétikus, információkban gazdag *kiállításokat* kínált: Wordplay poszterkiállítás, plakátok, tájékoztatók, térképek, fotók, rajzok, grafikonok tájékoztattak a brit társadalmi, gazdasági, kulturális életéről, sportról, brit városokról, az Egyesült Királyság és Magyarország kapcsolatépítéséről, oktatásról, nyelvtanulásról, a fiatalok életéről, közlekedésről, a tudomány új eredményeiről.

Nyelvpedagógiai szempontból hasznos, reprezentatív kiállítás készült angol nyelvű szakirodalomból, tankönyvekből, videokazettákból, CD-ből, tanulási segédletekből, módszertani kiadványokból, reklám anyagokból. A közel 400 dokumentumot a Nógrád Megyei Pedagógiai Intézet könyvtára és bemutatóterme, illetve a megyei könyvtár közösen biztosította. A korábbi megjelenések rendszerbe foglalása mellett, áttekinthetővé tette a kiállítás a jelen tankönyvpiaci kínálatát.

A résztvevők – Nógrád megye általános és középiskoláiból, más képzőhelyeiből érkező tanárok, nyelvtanári szakra járó egyetemfőiskolai hallgatók, diákok, könyvtárosok – értékes *ajándékcsomagot* kaptak. A benne található dokumentumokat jól lehet hasznosítani a tanítási órák, nyelvvizsgák, érettségi-felvételi vizsgák, vetélkedőkön egyaránt.

Az *elvető kiadványok, plakátok* gazdag kínálatából számos iskolában „mini brit információs sarkot” alakított ki az osztályteremben.

A vendégek közül többen megfogalmazták, hogy korábban Budapestre kellett utazniuk, ha hasonló továbbképzésen szerettek volna részt venni. Érdeklődéssel várják a British Councilről a folyamatos tájékoztatást és újabb, hasonló rendezvényeket szeretnének.

Minőségi változást jelentene az angoltanárk és diákok munkáját hatékonyan segíthetné, az eddigi együttműködést *gazdagítván* – a Tájékoztató Sark mellett – az úgynevezett RESOURCE POINT kialakítása a megyei könyvtárban.

Nógrádi Béláné
szakajtájékoztató

JUBILEUMI ÜNNEPSÉG A KÖNYVTÁRBAN

Félévszázados működésének évfordulóját ünnepli 2000-ben a pásztori városi könyvtár. Ez alkalomból október 12-én jubileumi emléknapot rendeztünk, ahol szakmai programon és bensőséges ünnepségen emlékeztünk.

A múlt, jelen és jövő találkozásának meghatóan szép órái voltak ezek, hisz köszönthettük a pásztori könyvtár „hőskorának” – szerencsére még köztünk élő képviselőit, az elmúlt évtizedek volt kollégáit és a városi könyvtár jelenlegi kollektíváját.

A 200 kötettel induló könyvtár első kezelője Czeglédi Lajos volt, ki diák segítőivel megalapozta és megszerettette a könyvtár fogalmát. Őt követően Bacsa Katinka (Bakos Józsefné) sok pásztori gyermek és fiatal számára nyitott ablakot a könyvek, az irodalom világára, és szerettette meg velük a betűk birodalmát.

Köszönthetjük az ünnepen a könyvtárat évtizedeken át vezető Szöllösi Miklós igazgatót, és a közel negyven évig itt dolgozó Kohári Miklóst, kik mindketten a szakma és a megye könyvtáros-társadalmának megbecsült tagjai.

Sisák Imre polgármester ünnepi köszöntőjét valamennyien meghatóan és jó érzellemmel hallgattuk, hisz megerősítette bennünk a hitet, hogy egy város intézményei által város, és a pásztori önkormányzat – mely elnyerte a Könyvtárpártoló önkormányzat címet – kiemelt figyelmet fordít a könyvtár működtetésére. A polgármester úr születésnaphoz méltó, 50 szál szegfűből álló virágkosarat adott át Oláhné Csákvári Gabriella igazgatónőnek. A megyei könyvtár igazgatójának köszöntő szavai és a dr. Horváth István Teleki Lászlóról szóló előadása után kollégánknak, Sándor

Gáborné ismertette a pásztori könyvtár eddigi történetét, fejlődésének állomásait szakkollegisták alapján.

Munkatársaim és igazgatóm biztatására rendhagyó műfajban – versben – mondtam el gondolataimat a könyvtárról, a könyvtárösszagról, így köszöntve az 50 éves pásztori könyvtárat, a kollégákat és vendégeket, és mindenképp az olvasót, akiért ez az intézmény, a könyvtár létezik és működik.

Az ünnepi program befejezéséként emléklapok átadására került sor. A könyvtár és az önkormányzat közös emléklapját névre szólóan, a régi és a jelenlegi pásztori könyvtárosok és az előadók vehették át, és emléklapot kapott valamennyi meghívott.

Az évfordulóhoz kapcsolódóan fotó- és dokumentumkiállítást készítettünk a könyvtár életéből tárlókban és paravánon, bemutatva intézményünk egy-egy jeles eseményét, a rólunk szóló híradásokat, kiadványainkat.

Itt helyeztük el olvasóink – felhívásunkra küldött írásait, melyekben könyvtárunkhoz kapcsolódó érzéseiket, élményeiket írták le, és itt találhatók társintézményeink jubileumunkat köszöntő sorai is. Mindannyiuknak köszönjük elismerő, biztató szavait!

A számunkra felejthetetlen emléknap születésnapj tortá felvágásával, pohárköszöntővel és estebe nyúló baráti beszélgetésekkel ért véget.

A *Teleki László Városi Könyvtár* kollektívája köszöni valamennyi támogató hozzájárulását emléknapunk megrendezéséhez.

Gerhát Gyuláné

A könyvtár az gyönyörű... (Kosztolányi után szabadon)

A könyvtár az gyönyörű,
sok-sok könyv és olvasólámpa,
folyóirat, újság, CD, –
ezt ma már itt megtaláljuk.

Kereshet verset, képeket –
színeseket és szépeket,
regényt, eposzt és cikkeket
és még sok-sok más egyébbet.

A könyvek lapja sok tudást rejt,
és ez a Tied lehet megest,
csak kérned kell és megtaláljuk,
amit az életben szeretsz.

A könyvtáros az egy varázsló –
varázsol földet és eget,
és szomorú, ha nem segíthet,
Ha nem segíthet eleget.

Ha gátat szab a varázslásnak
a szűk beszerzési keret –
mi továbblépünk és megcélozzuk a
könyvtárközi kölcsönzések.

Felkutatjuk és megszervezzük,
amit Te kérsz, nyájas olvasó –
cserébe kérjük, mondd el sokszor:
a „könyvtár nem pótolható!”

Nem pótolható semmi mással,
mert a tudásszomj örök
és könyvtárunk falán ott a tábla,
mit hajdan mondott egy görög:
„Ki a könyvtárba belép, a szellem
aranyát
Számollhatatlanul viheti magával.”

Gerhát Gyuláné

Novemberben egy másik városi könyvtárban is 50 éves jubileumot ünnepeltek: a balassagyarmati

Malinák Irma Városi Könyvtár alapításának 50. évfordulóját.

A gyarmatink emlékeztet, szép ünnepséggel köszöntötték könyvtárukat és a velük ünneplő városi polgárokat. A rendezvény résztvevőit Oroszlánné Mészáros Ágnes, a könyvtár igazgatónője köszöntötte. Beszédében szót a könyvtár történetéről, jelenlegi működéséről és a város kulturális életében elfoglalt helyéről.

Beszédéből a teljesség igénye nélkül idéznék néhány gondolatot:

„Kedves Barátaim!

Ervin Dunlop következő sorai fejezik ki számomra leginkább a mai nap lényegét: „Az emlékezés olyan, mint Janus, az új év istene. Visszatekint a múltra, összeköti a múltat a jellel és ennek alapján meghatározza a jövőt. Azért lehetünk azok, akik vagyunk, mert emlékezünk. Az emlékezés az az eszköz, amely megőrzi élményeink folytonosságát, és amely alakot ad az egész személyiségünknek...”

...S most nézzük meg könyvtárunk félfélszázados történetének leglényegesebb momentumait!...

A közgyűlési jegyzőkönyvekből megtudjuk, hogy Balassagyarmat megyei város képviselőtestülete a városi könyvtár létesítésére az 1948. 2. félévi költségvetésben 5.000 Ft-ot biztosított. A megokolás szerint „Balassagyarmat városában semmiféle kör, de magánkönyvtár sincsen. Így feltétlenül szükséges egy közkönyvtár létesítése”.

...Az 1950. szeptember 26-án kelt levél ... Summázata: a városi könyvtár most van szervezés alatt... a városi könyvtár végül is 1951. február 27-én nyílt meg az egészségház épületének egy nagyméretű földszinti helyiségében...

...A Minisztertanács 1952. évi határozatában előírta, hogy minden járásban ... járási könyvtárat kell szervezni. Ezért a körzeti és a városi könyvtárat egyesítették, s 1952. november 7-én zajlott le ünnepélyes megnyitása a volt kaszinó épületében. Neve Járási Könyvtárra változott...

Az önálló városi könyvtár megszüntetését a városi tanács sérelmezte, s hosszú évekig nem adott támogatást a helyi könyvtárellátás gyarapítására.

...Két évtizednyi kiutkeresés után végre elfogadhatóbb körülmények közé került a könyvtár és határozott művelődés- és könyvtár-politikai célkitűzések megvalósításáért, tervszerűen kezdett el dolgozni. Szervezeti felépítése tisztázódott és kialakultak tevékenységi területei. ... Állandóak lettek a kiállítások, az irodalmi estek, az író-olvasó találkozók, hangversenyek, műsoros rendezvények. Szakköröket, klubokat hoztak létre. Az iskolákkal kialakított kapcsolat figyelmenre méltó volt...

... 1978. szeptember 26-án tartotta alakuló ülését a Honismereti kör, s 1979-től adjuk ki a Honismereti Híradót...

... 1979. október 13. Az első Horváth Endre, illetve Őszi emléknap megtartásának ideje. Még ebben a hónapban megalakult a Komjáthy Jenő Irodalmi és Művészeti Társaság...

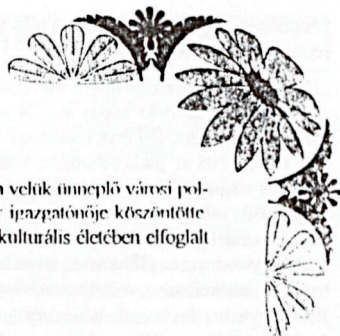
... 1986-ban Ellátóközpontot hoztunk létre, s a járásban lévő 42 könyvtárból 11-be mi szerzeményeztünk, s dolgoztuk fel az állományt. A szakmai munka segítése, irányítása, koordinálása mellett minden évben szolgáltató programot állítottak össze módszertanos kollégáink...

...A régi épületben számos emlékeztet programot szerveztünk. A teljes állományt feldolgoztuk, kiépitettük szak- és betűrendes, valamint különkatalógusainkat. Tehát az elmélyült szakmai munka is kellő hangsúlyt kapott. Közben pedig készültünk az új épületbe való átköltözésre, de ez már egy másik történet...

...Negyven esztendőn futottam most át, s nyilván csak kiragadhattam jelentősnek vélt dolgokat, semmiképpen nem törekedve a részletek bemutatására.

Egy intézmény szerepének változásai leképezik a társadalom szükségleteit, s megmutatják azt, hogy mennyire fontos egy tágabb és szűkebb közösség számára a könyvtár szolgáltatásainak igénybe vétele, vagyis egy könyvtár működését a vele szemben támasztott igények határozzák meg, s az a társadalmi környezet, amelyben kifejti tevékenységét...

...továbbra is hinni szeretném, hogy „a könyv a lélek világossága, a test tükré; megtanít az erényre, és elűzi a bűnt, ő a bölcsök koronája, az utazó kísérője, az otthon barátja, a beteg vigasztalója, a kormányzók társa és tanácsadója, az ékesszólás illatdobozza, gyümölcsezel teli kert, virággal ékes rét; ha hívják, jön; mindig készenlétben van, mindig előzékeny, ha megkérdézed rögtön válaszol; felfedi a rejtettet, megvilágítja a homályosat; balszerencséjében megsegít, jó szerencsében mérséklere oktat”.

Oroszlánné Mészáros Ágnes szavai után a város polgármestere, Juhász Péter méltatta a könyvtár jelenlegi tevékenységét, szerepét a város életében.

„1984-ben fogalmazódott meg a művelődési központ és a könyvtár jobb feltételek közé helyezésének szükségessége, s az építkezés 1985 végén meg is indult úgy, hogy tulajdonképpen a középiskola építéséhez lehetett állami támogatást szerezni. Egyéves csúszással, de 1989. augusztus 25-én átadták rendeltetésének a 8311 m²-es objektumot. Ebből 1108 m² jutott Reinholcz Péter elképzelései szerint a könyvtárnak.

Markáns változást jelentett a korábban sok-sok nehézséggel küszködő intézménynek az új feltételek közé kerülés. Tágas terek, meleg otthonosság és a legmodernebb eszközök várták a beköltöző csapatot, s a város olvasni, művelődni, tanulni, tájékozódni vágyó lakóit...

...A hagyományosan jól működő formákat, közösségeket megőrizték, és továbbéltetésén fáradoznak ma is. Jelesül: tartanak emléküléseket, előadásokat, Őszi emléknapot, 1990-től minden januárban megyei Madách-ünnepséget, Balassagyarmat barátainak találkozóját, könyves ünnepeket. Szervezik a Honismereti kör és a Komjáthy Jenő Irodalmi és Művészeti Társaság programjait. Két éve havonta rendezik az Ezedrevégi beszélgetések elnevezésű, jeles tudósokat felvolumlító sorozatukat.

A különböző korosztályokat, rétegeket igyekeznek meggyőzni az olvasás nélkülözhetetlenségéről, a könyvtárba járás, az új dokumentumok ismeretének szükségességéről.

A város négyéves apróságait közös születésnapra zsúron köszöntik, s fogadják tagjaik közé a szülőikkel, nagyszülőikkel, testvéreikkel együtt.

Rendhagyó órák, könyvtárbeutatók, vetélkedők, olvasónapló- és rajzpályázatok, előadások, foglalkozások, szabadidős programok, olvasótáborok várják a gyerekeket.

A középiskolások itt készülnek a tanulmányi versenyekre, órákra, dolgozatírásra, s a Szent-Györgyisek számos tanórát itt tartanak. Azt hiszem, ma már nélkülözhetetlen lenne az iskola életében egy kézközelben lévő, 106 ezer dokumentumból álló gyűjtemény, amely ráadásul alkalmazkodik a bennünket körülvevő világ változásaihoz...

...az árspirál sújtja Balassagyarmat polgárait is, hiszen nem tudják magánemberként beszerezni az információhordozókat. Ezért a város vezetése és a képviselő-testület úgy segít, hogy közgyűjteményét támogatja, s onnan mindenki hozzájuthat a szükséges információhoz.

Közkedvelt az ifjúság körében az Internetezés...

...Az egyetemisták és főiskolások bázisintézménye a Madách Imre Városi Könyvtár. Sokan járnak át Szlovákiából és jönnek a környékről is, hogy kölcsönözzenek, s igénybe vegyék szolgáltatásaikat.

A szociális funkciót az Idősek Otthonába és Klubjába, valamint a nyírjesi gyermekotthonba telepített letéti állományok gyarapításával, cseréjével, videofilmek kölcsönzésével tölti be.

Fentekből is világosan kiderül, hogy a használó központú könyvtári modell megvalósítására törekszenek.

Az elmúlt 10 évben olyan generális változások következtek be az információs megjelenési formáját, közvetítésének eszközeit illetően, amelyek a könyvtári szolgáltatások és munkálatok teljes átalakításához vezettek. Éppen ezért csatlakoztak a TEXTLIB integrált számítógépes rendszer fejlesztéséhez, és mára már lezárták céldulakatalógusaikat és rövidesen a teljes állományt adatbázisokban tartják nyilván, s tavaly december 3-ától a kölcsönzést is számítérek közbeiktatásával végzik...

...Az Interneten keresztül bonyolítják a könyvtárközi kölcsönzést. Kutatóknak, szakdolgozatot íróknak az Internet és adatbázisok segítségével is gyűjtenek irodalmat. Tehát az információs társadalom intézményévé, az információt tároló, földolgozó és közvetítő központtá válik könyvtárunk...

...A szigorúan vett könyvtári munkán túl az irodalmi hagyományápolás bázisává fejlesztették a könyvtárat. Ezért szervezheték őket a Mikszáth és Madách emlékévként országos megnyitói is.

Kiadványok elkészítésében két évtizede vállalnak szerepet. A Honismereti Híradót 1979 óta jelentetik meg.

Hitem szerint a Madách Imre Városi Könyvtár küldetését tisztességgel teljesíti, mert az összegyűjtött, őrzött információk és gondolatok közrebecsátásával hozzájárul a tájékozottabb, múltját, jövőjét jobban ismerő városi polgárság kialakulásához, elősegíti kulturális örökségünk minél szélesebb körben való használatát.

Az R. Várkonyi Ágnes történészprofesszor könyvtárban tartott előadásából vett idézet tartalmával azonosulva zárom gondolataimat:

... aki a művelődést támogatja, az bízik a jövőben, készul a jövőre. A művelődés az ország belépőjegye a jövőbe, önarcképe, amit a jövőbe vetit.”

Mindkét könyvtár működéséhez további sok sikert kívánunk!

MIT JELENTHET AZ OLVASÁS ÉVE A KÖNYVTÁROK SZÁMÁRA?

Az MKE Olvasószolgálati Szekciója 2000. október 24-28. között tábort szervezett Bakonybélben. Erről a tanácskozásról szeretnék beszámolni az alábbiakban. A téma a következő volt:

Az Olvasás Éve lehetőségeinek számbavétele hazai és határon túli magyar könyv- és olvasáskultúránk fejlesztése érdekében.

Kiinduló tézis: az olvasáskultúra jelenlegi helyzetét tekintve a szakmának lépni kell, akár hirdeti a kultúrakormányzat Olvasás Évét, akár nem.

A program 2001. januárjától kezdve egy-másfél évig fog tartani. Angliában rendeztek először Olvasás Évét, a kormány szívügyének tekintette, így az nemzeti, állami ügyévé vált. Jó lenne, ha nálunk is felismerné az érdekeit a program minden szereplője, máskülönben csak a szakma belterjes akciója marad. A politikai szándék Magyarországon is megvan, a stratégiai tervek, eredményeket „importból” megkaptuk, az államigazgatási eljárás viszont igen nehézkesen halad. Az Olvasás Éve angoliai főszervezőjének, Liz Attenboroughnak Magyarországon tartott előadása az ottani tapasztalatokról megjelent a Könyv és Nevelés 2000. 3. számában. Érdemes elolvasni, mert gyakorlati szemléletű, sok ötletet adhat a hazai megvalósításhoz. Az olvasás nem csak a műveltség, hanem a munkaerő versenyképességének, a belső konfliktusmegoldó képességnek (traumákkal való megbirkózásnak) a fejlesztése. Az Olvasás Éve alkalmából fontos lenne nemcsak magyar, hanem nemzeti nyelvű irodalom, népszerűsítése, olvasatása is. Az előkészítéshez és a megvalósításhoz menedzsment kell, ami a mai fogyasztói kultúra gondolatvilágába épülve hirdeti az üzenetet, pl. óriásplakátok felhasználásával. Meghatározó cél: a nem olvasók megszólítása. A felolvasás vezetheti vissza a gyerekeket a könyvhöz. Vannak jól és szívesen olvasó fiatalok, nekik – ill. olyanoknak, akiknek tekintélyük is van a kortársaik előtt – kellene felolvasni a társaiknak (kortárssegítés eszméje).

A beszélgetések során igen sok jó elképzelés hangzott el, gyakorlatiasabbak és elviek egyaránt. Íme, egy csokorra való ezekből:

- Jó szlogen szükséges, pl. Család a könyvtárba, könyvtár a családban, vagy egyszerűen: Olvasni jól!
- Több szó essen a médiában a könyvről.
- Jó, értékes gyerekönyvek jelenjenek meg.
- Színes, képes gyermekirodalmi ajánlójegyzékek a szülőknek és a fiatal könyvtárosoknak.

- Ösztönözni kell az írókat az olvasókkal való találkozásra. Gyermekirodalom témában legyenek továbbképzések, tréningek.
- Ne csak a könyves szakmát vonjuk be, hanem: pszichológusokat, pszichiátereket, szociális munkásokat, társzművészetek képviselőit.
- Szervezzünk nyári olvasótáborokat az olvasásban elmaradt gyerekek segítésére (nem felzárkóztatás).
- Egész napos, maratoni meseolvasás.
- „Élő irodalomóra”.
- Rendhagyó programok, pl. „Töltsön egy éjszakát a könyvtárban”, Szentendrán nagy sikere volt. (Az erről szóló cikk a Levelező Lap 2000. évi 10. számában olvasható el.)
- Akciók, pl. a helyi televízióban, rádióban: felolvasás, meseolvasás a legizgalmasabb részénél abbahagyva, közölni a szerzőt és a könyvcímet, a könyvtár címét, nyitva tartását.
- Legyen minél több beszélgetős alkalom a könyvtárban, jó alkalom biblioterápiás módszerek alkalmazására!
- „Műzsák kézfogása a könyvtárban” – művészeti ágakban jeleskedő kollégák „seregszemléje”. (Debrecenben rendezték)
- Ne vessük el a bevált formákat, pl. vetélkedő. (Mindenki szeret versenyezni, vetélkedni, ez felkelti az emberek érdeklődését.)

A zalaegerszegi városi könyvtárban már le is zajlottak a programok:

„Sárkányok és dinók hete”, Papírsárkánykészítő pályázat, (M)ilyenek a sárkányok? c. rejtvenyfüzet megjelentetése. Ezek mellett rendezvénynap megszervezése, ahol vendég volt a természettudományi múzeum munkatársa; vetélkedő, sárkányhajtogatás. A program nagy sikert aratott.

A rendezendő programokhoz természetesen pénz is szükséges. A Nemzeti Kulturális Alapprogramnál a Könyvtári Kollégiumon kívül a könyvtárosok pályázhatnak az Irodalmi Kollégiumhoz is. A kuratórium elnöke Szakonyi Károly. Pályázni lehet rendezvény szervezésére, (irodalmi rendezvények), könyvszakmai folyóiratok támogatására. Az NKA kiadványában a „Zöld hírlevél”-ben minden szükséges információ megtalálható. Időnként napilapok is közlik a pályázatokat.

Élő probléma, hogy a vidéki kulturális életéről, programokról nehéz hírt adni. Hay András, rádiós szerkesztő, a Gordiusz Műhely munkatársa felkínálta a lehetőséget a könyvtárak életének bemutatására.

Könyves Vasárnap címmel évente rendeznek tematikus napot. Idén volt az ötödik, 2001. októberben lesz a 6. Mindhárom adón a könyvről, könyvtárosokról, olvasókról volt szó. Minden ötletre nyitottak, legyen az bármilyen téma (pl. dyslexia, könyvárverés stb.) Bármilyen rendezvényre, bárhová szívesen fogadnak meghívókat.

Töltésiné Hegyi Zsuzsa, a Magyar Művelődési Intézet működéséről tájékoztatót. Az intézetnek 60.000 kötetes szakkönyvtára van, dokumentációt, kézirátot is gyűjt a művelődéssel kapcsolatban.

Általános problémának látják, hogy csökken a hagyományos értelemben vett olvasók száma. A sokat emlegetett számítógéphasználatra is csak azt lehet megantánítani, aki rendszeren tud olvasni. Ami különösen lényege az MMI felajánlja segítségét rendezvényekhez, pl. kiállításokhoz mikroszuszit és/vagy zsúrit biztosít.

Címük: Magyar Művelődési Intézet, 1011 Bp., Corvin tér 8. Tel.: 201-7482

A Magyar Kultúra Alapítvány részéről Koncz Gábor menedzserment szemlélettel közelítette meg az Olvasás Éve kérdéseit. Az alapítvány munkájáról elmondta, hogy minden rendezvényük a „Régiók találkozója” jelszó jegyében zajlik. Ötleteket várnak különböző

Budapesten rendezendő programjaikhoz. A megvalósításhoz útiköltséget, szállást, esetleg akár honoráriumot is biztosítanak.

Magyar Kultúra Alapítvány, 1014 Bp., Szentháromság tér 6. Tel.: 355-0122, 375-1651

Mezey Katalin író, a Széphalom Könyvműhely vezetője a Könyves Szövetség képviselőjében a nívós irodalom megjelenítésének, terjesztésének nehézségeiről és ezek megoldásairól beszélt.

A könyvkereskedelemben hátrébe szorult az értékes kortárs szépirodalom és gyermekirodalom. Az irodalmi műveket igen korlátozott példányszámban, alapítványi támogatással tudják csak megjelentetni. A könyvesbolti hálózatok nem veszik át a kis kiadók kis példányszámú köteteit. Működési költségekre igen nehezen futja a kicsi kiadóknak, ezért álltak össze szövetséggé – így a kiadónként 10-30 kötetből kereskedelmileg jelentős szortimentet állíthatnak össze.

Íróként és könyvkiadóként is a kortlyvtarak jelentik számára az egyik legfontosabb kapcsolatrendszer.

Weblap: www.konyves-szovetsseg.hu,

mail: iroalap@interware.hu,

Fax: 355-0593, központi. Fax: 342-8372

(Szűcs Margit)

SZOMSZÉDOLTUNK

Miért szomszédol az ember? Mert jó beszélgetni valakivel, mert kíváncsiak vagyunk. Kíváncsi arra, milyen ruhában jár a szomszéd, hogyan rendezte be lakását, hogyan él, jobban vagy kevésbé jól, mit lehetne tőle tanulni.

Mi, Nógrád megye könyvtárosai is ugyanezen okokból vettünk részt a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Nógrád Megyei Szervezetének „Szomszédolás” címmel megrendezett őszi programjain Varsányban, Romhányban és Érsekudvaron.

Az ötletet a Balassi Bálint Megyei Könyvtár előző évi hasonló programjának sikeressége adta. Könyvtáros egyesületünk tagjai kérték, hogy fordítsunk figyelmet a községi könyvtárakra is. A rendezvénysorozat anyagát alapját a Nemzeti Kulturális Alapprogramhoz benyújtott pályázatunk képezte. A községi könyvtárak közül azokat választottuk ki, amelyek működése mintaként állítható más könyvtárak elé.

Varsány - Községi Klubkönyvtár

A faluban Szép Vencelné Marika kalauzolt bennünket. Megtudtuk, hogy korábban körzeti könyvtárként működött a községi könyvtár, Nógrádsípek tartozott hozzá. Jelenleg a könyvtár Varsány községi és iskolai

könyvtáraként funkcionál. Az iskolában a kötelező irodalom és kézikönyvek találhatóak. A községi könyvtár bővebb anyagot tud nyújtani az érdeklődőknek. Az iskolával közös rendezvényeik a szavalóverseny és a játszóház. A könyvtáros ellátja a művelődési ház működtetésével kapcsolatos teendőket is. Ebben a kapcsolatban is rejlenek lehetőségek, s ezekkel folyamatosan él is Marika.

A könyvtár könyv- és folyóiratállományán azonnal látszik a hozzáértő könyvtáros keze nyoma. A gyűjtemény gyorsan alkalmazkodik a változásokhoz, követi az olvasói igényeket. A főiskolások is szívesen járnak vissza a könyvtárba, hiszen a helyi közvetlen és személyes kapcsolatok útján lehetőségük van a rugalmas könyvtárhasználatra, azaz a megszokottól eltérő kölcsönzési időben is rendelkezésre áll a könyvtár. A könyvtáros nagyon jól mérte fel a helyzetet, amikor úgy döntött, hogy a nagyon keresett könyveket egészen rövid határidőre adja ki, ugyanis korábban gyakran megesett, hogy az olvasók egymástól kérték kölcsön a könyvtári könyveket és ez a megoldás sok gondot okozott. Az új rendszert gyorsan megszokták a könyvtárhasználók és most biztosak lehetnek abban, hogy a kért dokumentumot időben kapják meg.

Marika a hét minden munkanapján nyitva tartja a könyvtárat. Elbeszélget a könyvtárba betérőkkel, személyes kapcsolatot ápol velük.

A látogatás ideje alatt, a beszélgetés során felmerült még, hogy milyen rossz minőségű könyvek árasztották el a könyvpiacot az utóbbi időben. Szóba került a könyvtárközi kölcsönzés kérdése is, az hogy kinek kell viselnie a postaköltséget egy-egy könyvtárközi kérés esetén. A községi könyvtárak jelenleg fel kell hogy vállalják a visszaküldés költségét, vagy azt az olvasóval megfizethetik.

Az óvoda ebédlőjében kitűnő ebéddel vártak minket. Ezután az általános iskolába látogattunk el és az iskola galériájában kiállított képzőművészeti alkotásokat néztük meg. Remek dolog, hogy egy ilyen kis községben odafigyelnek a művészetre a mindennapi forgatagban.

Romhány - integrált közművelődési könyvtár

Rendezett, tiszta községbe érkeztünk. A könyvtárat a falu központjában találtuk meg. Tisztaság és rend fogadott minket. A könyvtár világos, a teret maximálisan kitölti a könyvállomány. Sőt lassan már ki is női. Kollár Jánosné Évike fogadott minket nagyon kedvesen és rögtön nagy sebességgel belevetette magát a „könyvtármesébe”.

Arról beszélt, hogyan tudott fennmaradni és továbblépni a községi és iskolai könyvtár az utóbbi években. Beszámolt az általános iskolával fenntartott napi kapcsolatról. Megtudhattuk, hogy akár napi két könyvtári órát is tartanak a könyvtárban és emellett igen gyakoriak a diákoknak kiadott, könyvtári kutatómunkát igénylő feladatok is. Az általános iskola tanulói szinte naponta látogatják a könyvtárat. Örömmel üdvözölte nekünk Évike, hogy egy országos pályázat az iskola diákjai első helyezést értek el a könyvtári anyag segítségével.

Figyelemre méltó, hogy első osztálytól kezdődően tanulnak a gyerekek könyvtárhasználatot, tehát elsajátítják az önálló ismeretszerzés tudományát, így könyvnyebb lesz a közép- és felsőfokú tanulmányaik végzése a jövőben.

A könyvtár jelentős dokumentumbeszerzési keretet tudhat magáénak, amely a községi könyvtárak körében példaejtékü.

Köszönjük a Hírforrás című információs lappal kapcsolatos kedvező véleményét a szerkesztő nevében is, és lehetőségeink szerint a gyakoribb megjelenésre vonatkozó kérésnek eleget teszünk.

Közös rendezvényeket szerveznek a művelődési házsal és az iskolával. Például rendszeresen megrendezésre kerül a szavalóverseny, ahol alkalmanként 60-80, főként alsó tagozatos gyermek szerepel és a lelkes falusiak zsűrizik az előadásokat. Az iskolával közösen rendhagyó irodalom órákat, illetve könyvtári órákat tartanak.

Mi a titka a hatékony, jó könyvtári működésnek?

Itt, Romhányban a könyvtáros jó kapcsolatot tart fenn az iskolával, annak igazgatójával, a művelődési ház vezetőjével, az itt működő gyáregységek vezetőivel és az önkormányzattal. Tehát együttműködve alakítják a falu életét.

A szakmai programot a községben tett barárgolással folytattuk, amelyre a Romhány múltjából és jelenéből kiválasztott felkészült Hajdú István kísért el minket. Volt szerencsénk látni az 1932-ben avatott emlékművet, melyet a Rákóczi szabadságharc utolsó csatájának színhelyén emeltek. A falu két kastélyát a fő út egyik, illetve másik oldalán pillanthatuk meg. Megtudhattuk, mitől Bereczki a Bereczki birs és még sok más érdekességet.

A művelődési házban Megyeri Lászlóné fogadott minket és invitált kedvesen a helyi alkotóközösség és helyi művészek munkáinak megtekintésére.

A fő szervezőnek és a közreműködőknek köszönjük a kellemes őszi délelőttöt.

Érsekvadkert - Mikszáth Kálmán Közművelődési Intézmény és Könyvtár

Egy kellemes ebéd után Érsekvadkerten folytattuk a napot. A könyvtár a művelődési házban található. A könyvtár vezetője Kelemen Istvánné, aki arról adott tájékoztatást, hogy hogyan működhet jól napjainkban egy községi könyvtár. Íme az érsekvadkerti megoldás:

Mivel az iskolában jól működik az iskolai könyvtár, a községi könyvtár feladatait a falu felnőtt lakosságának igényei köré csoportosította. „Közzszolgálati könyvtárként” határozza meg a könyvtáros könyvtára típusát. Ez a megfogalmazás azt jelenti, hogy a lakosság számára leginkább szakkönyveket, ismeretterjesztő kiadványokat vásárol és csak kisebb részben szépirodalmi műveket. A könyvtár igen jelentős CD állománnyal rendelkezik.

A könyvtár közvetlen szomszédságában kapott helyet a teleház. Erről a szolgáltatásról Csabák István, a művelődési ház vezetője tartott rövid ismertetőt. A teleház fogalmát a következőképp definiálta: „mindenki irodája”. Korszerű számítógépek, nyomtatók, faxgép, modem fénymásoló berendezés, és hogy a technika szolgáljon polgári szolgálatos segítő áll az ügyfelek rendelkezésére. A megye 127 települése számára pályázatfigyelést is végeznek: rendszeresen gyűjtik az Internetről az újonnan kiírt pályázatokat és azokat rendszeresze, tartalomjegyzékkel kiegészítve eljuttatják az önkormányzatokhoz. Nagyszerű érzés volt valamennyiünknek látni olyan könyvtárakat, amelyek tudják mi felé tartanak, elképzelések vannak a jövőjükrol és lehetőségeikkel legjobb tudásuk szerint élnék.

Toth Lászlóné

MKE Nógrád Megyei Szervezetének elnök

Helyesbítés:

Előző számunkban hiányosan közöltük a tematikai pályázat nyerteseit.
Az érintettektől elnézést kérünk.

Íme a helyes adatok:

Konceptió az országos könyvtári, múzeumi, levéltári és közművelődési információs hálózat fejlesztése az információs társadalomban c. pályázat nyertes Nógrád megyei könyvtárai

Kastélykertli Művelődési Ház és Könyvtár	Bátónyterenye	PC vásárlás	200 000 Ft
Madách Imre Városi Könyvtár	Balassagyarmat	szoftver (integrált könyvtári), szerver, Internet, router, CD- szerver vásárlása, CD-ROM adattárak beszerzése	350 000 Ft
Telegdi László Városi Könyvtár és Művelődési Központ	Pásztó	Internet, PC	350 000 Ft
Városi Önkormányzat Szécsény, Krúdy Gyula Városi Könyvtár	Szécsény	hálózatépítés, PC-k, nyom- tató vásárlása	300 000 Ft
Balassi Bálint Megyei Könyvtár	Salgótarján	szerver, szoftver, PC-k vásárlása	900 000 Ft

Könyvtári dokumentumokkal összefüggő ÁFA-visszatérítés*

A könyvtári dokumentumok beszerzése esetén igénybe vehető általános forgalmi adó visszatérítési támogatásról szóló 45/2000. (IV.7.) Kormányrendelet 8. §-ában megfogalmazottak szerint az adóvisszatérítési támogatást a 2000. január 1-jét követően beszerzett dokumentumok esetében lehet igényelni. Azon beszerzésekkel összefüggésben van lehetősége tehát a könyvtárnak az adóvisszatérítési támogatásra, amelyek teljesítési időpontja 2000. január 1-jét követő.

Az adóvisszatérítési támogatás részletes szabályait megállapító rendeletet az általános forgalmi adóról szóló, többször módosított 1992. évi LXXIV. törvény (a továbbiakban: Áfa törvény) 71. §-ának (3) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján alkotta meg a Kormány. Ebből következően az itt nem szabályozott kérdésekben az alapjogszabályban, tehát az Áfa törvényben foglaltak az irányadóak. Az Áfa törvénynek a 16-17. §-ai rendelkeznek a teljesítés időpontjáról. Előleg átadása esetében az átadott összeg erejéig a pénzüsszeg átadásának a napja teljesítési időpontnak minősül [17. § (1) bekezdése]. Tehát az 1999-ben kifizetett előleg összegének Áfa tartalma után támogatás nem igényelhető.

***

A könyvtári dokumentumnak minősülő hírlapok 1999 decemberében teljesített előfizetése (feltételezve, hogy az előfizetési díj megfizetése határidőben történt és nem előre) teljesítési időpontnak minősül, ezért a beszerzésre támogatás nem igényelhető.

***

A videokazetta, CD és CD-ROM adóvisszatérítésre jogosító könyvtári dokumentumnak tekinthetők.

*APEH Igazgatóságának állásfoglalása a nagykállói Városi Könyvtár kérdéseire.

Megjelenik: alkalmanként 45 példányban
Fk.: Balassi Bálint Könyvtár - MKE Nógrád Megyei Szervezete
Szerkeszti: Balassi Bálint Könyvtár Módszertani osztály
Cím: Balassi Bálint Könyvtár 3100 Salgótarján, Kassai sor 2.; Pf. 18
Telefon: 32/416-777 (20-as mell.)